

Mreža za afirmaciju nevladinog sektora - MANS
Dalmatinska 188, 81000 Podgorica, Crna Gora
Tel/fax: +382.20.266.326; 266 327; +382.69.446. 094
mans@t-com.me, www.mans.co.me

MINISTARSTVO ODRŽIVOG RAZVOJA I TURIZMA
PODGORICA

N.V.O. "MANS"
Broj 25061/01
Podgorica, 25-01-2019, 201__ god.

OPŠTE PRIMJEDBE NVO MANS NA NACRT IZMJENA I DOPUNA PROSTORNO URBANISTIČKOG PLANA OPŠTINE PLJEVLJA

- Iako je to zakonska obaveza, Nacrt izmjena i dopuna Prostorno urbanističkog plana Pljevalja ne definiše granicu i površinu zahvata planiranih izmjena.

Predloženim Nacrtom izmjena i dopuna precizira se da se izmjene odnose na prostor koji obuhvata ovjerene rezerve uglja Pljevaljskog basena, doistraženi dio rezervi uglja Ljuće-Šumanskog basena i istražno-eksploatacioni prostor ležišta uglja Glisnica, a da će površina zahvata biti definisana Predmetom plana.

Ovakvo određenje nije u skladu sa zakonskom obavezom da granice i površina zahvata planskog dokumenta moraju biti predloženi. Takođe, potpuno je neprihvatljivo da se građanima Pljevalja tokom trajanja javne rasprave uskrati mogućnost da saznaju gdje se planiraju rudarske aktivnosti i otvaranje novih kopova, jer to može imati veliki uticaj na njihove živote, naročito zbog mogućih iseljenja.

- Nacrt izmjena i dopuna Prostorno urbanističkog plana Pljevalja je nepotpun dokument, budući da ne sadrži nijedan podatak koji pokazuje stanje istraženih rezervi i njihovu ekonomsku isplativost.

Predloženim Nacrtom izmjena i dopuna Prostorno urbanističkog plana Pljevalja je predviđeno da će buduća eksploatacija uglja biti na ležištima Kalušići, Grevo, Rabitlje i Komini, kao dijela Pljevaljskog ugljenog basena, zatim na prostoru Ljuće-Šumanski basen u dijelu koji nije bio zahvaćen dosadašnjom rudarskom aktivnošću, te na prostoru ležišta uglja Glisnica.

Vezano za prostor Ljuće-Šumanski basen u predloženom Nacrtu se precizira da je jedan dio basena geološki istražen i potvrđene su ekonomski značajne rezerve, dok za ostatak predstoji geološko istraživanje i sagledavanje ekonomske opravdanosti eksploatacije kompletnog pojasa. Kada je u pitanju prostor ležišta uglja Glisnica ukazuje se da su nakon geološkog istraživanja potvrđene i ovjerene ekonomski značajne rezerve uglja, te da predstoji izrada tehničke dokumentacije i otvaranja ležišta.

Međutim, ovakve opšte formulacije i tvrdnje nijesu praćene nijednim podatkom koji pokazuje stvarno stanje rezervi uglja i njihov kvalitet, odnosno ekonomsku isplativost, što je potpuno neprihvatljivo i otvara pitanje da li su u poslednje vrijeme zaista rađena istraživanja o količinama i kvalitetu potencijalnih rezervi uglja.

U vezi sa prednjim treba naglasiti i da je ranijim državnim planskim dokumentima, kakva je Strategija razvoja energetike, upozoreno da je upitna ekonomska isplativost pojedinih ležišta, koja se sada planiraju za otvaranje. Tako je ležište Grevo opterećeno spoljašnjim odlagalištem za potrebe odlaganja otkrivke sa površinskog kopa Potrlica, ležište Komini je prenaseljeno individualnom stambenom izgradnjom i industrijskim objektima, dok je ležište Rabitlje sa aspekta tehnoekonomskih uslova nepovoljno za površinsku i podzemnu eksploataciju uglja.

- **Nacrt izmjena i dopuna Prostorno urbanističkog plana Pljevalja ne sadrži ekonomsku analizu o investicijama koje se planiraju na području koje je predmet izmjena, iako je to zakonska obaveza.**

Nacrtom izmjena i dopuna Prostorno urbanističkog plana Pljevalja predviđa se veliki broj investicija, poput vraćanja korita rijeke Čehotine u prirodan tok, smanjenja nivoa Borovičkog jezera, izmještanja cjevovoda od Brane Otilovići do Termoelektrane Pljevlja, izgradnje novih tehnoloških puteva, sistema transporta uglja.

Iako bi takve investicije koštale na desetine miliona eura, autori predloženog dokumenta nijednom riječju ne navode koliko iznosi procjena investicija, niti prikazuju ekonomsko-demografsku analizu koja treba da pokaže stvarne ekonomske benefite za lokalnu zajednicu, a upravo to je obaveza shodno zakonskim propisima.

- **Autori Nacrta izmjena i dopuna Prostorno urbanističkog plana Pljevalja nijesu potvrdili projekciju pozitivnog uticaja projekta na privredu i rast zaposlenosti.**

Nacrtom dokumenta se samo paušalno i opšte navodi da će investicione aktivnosti dovesti do pozitivnog uticaja na privredu Pljevalja i Crne Gore, obezbjeđenja boljeg ekonomskog ambijenta, kvaliteta života i rast Bruto društvenog proizvoda, te ukupnog povećanja broja radnih mjesta u rudarskom kompleksu, zbog povećanja eksploatacije, i energetsom kompleksu Termoelektrane Pljevlja, kroz rekonstrukciju postojećeg i izgradnju novog bloka Termoelektrane.

Ovakve projekcije nijesu potkrijepljene ekonomskim računicama i kao takve su krajnje upitne. Ovo posebno kada se ima u vidu da je Projekat izgradnje Drugog bloka Termoelektrane neizvjestan i da se Elektroprivreda Crne Gore, kao vlasnik projekta, okrenula rekonstrukciji postojećeg Prvog bloka. Pored toga, ranije studije naručene za potrebe Elektroprivrede Crne Gore su pokazale da neće doći do uvećanja broja radnih mjesta, posebno u Termoelektrani, jer se radi o novim tehnologijama koje ne zahtijevaju veći broj zaposlenih.

- **Neprihvatljivo je da Nacrt izmjena i dopuna Prostorno urbanističkog plana Pljevalja ne sadrži bilo kakvu procjenu o potrebnim troškovima rekultivacije prostora koji će biti degradiran.**

U dokumentu koji je na javnoj raspravi, na više mjesta se navodi da je područje pljevaljske kotline devastirano zbog rudarenja, proizvodnje električne energije i industrije, koje su kao djelatnosti koncentrisane na relativno malom i zatvorenom području, te su prouzrokovale koncentraciju stanovništva, što dodatno negativno utiče na prirodnu sredinu. Ukazuje se da su predjeli u pljevaljskoj kotlini izloženi obimnim negativnim promjenama.

Uprkos činjenici da se Nacrtom izmjena i dopuna Prostorno urbanističkog plana Pljevalja predviđa nova rudarska aktivnost na područjima, nad kojima pravo na koncesiju ima Rudnik uglja Pljevlja, autori ne navode koliko će

iznositi troškovi za rekultivaciju terena, koja je obavezna nakon završene eksploatacije na pojedinim ležištima. To citirani dokument čini pravno manjkavim.

- **Nejasno je na osnovu čega se procjenjuje da neće biti rizika po ljudsko zdravlje i životnu sredinu, kada nije urađena niti jedna studija o stanju zdravlja građana Pljevalja i uticaju postojećih postrojenja na životnu sredinu, niti budućih postrojenja.**

U Nacrtu izmjena i dopuna Prostornog urbanističkog plana Pljevalja navode se velike razmjere negativnog uticaja rada postojećih rudarskih i energetskih postrojenja na zdravlje ljudi i životnu sredinu. Tako se ukazuje da otpadne materije nastale kao posledica eksploatacije uglja, šume, gline, laporca, proizvodnje električne energije, izazivaju povećanu zagađenost vazduha, površinskih i podzemnih voda, degradaciju i zagađenost zemljišta, nagomilavanje komunalnog i opasnog otpada, pogoršanje zdravstvenog stanja stanovništva, uništavanje flore i faune.

Uprkos takvom navođenju, autori procjenjuju da neće biti rizika po ljudsko zdravlje i životnu sredinu prilikom pokretanja rudarske proizvodnje na planiranim novim lokacijama, iako se, sa druge strane, ne pozivaju niti na jednu analizu, studiju i slično, koja bi to zaista i potvrdila.

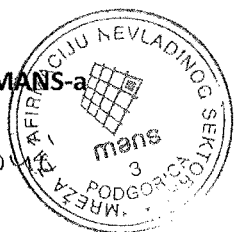
- **Nacrt izmjena i dopuna Prostornog plana Pljevalja se zasniva na neutemeljenim podacima, kada je riječ o procjeni da će novi projekti riješiti problem zagađenja vazduha i životne sredine Pljevalja.**

Dokumentom se projektuje da će jedan od pozitivnih ishoda planiranih promjena biti i rješavanje ključnog problema zagađenja vazduha i životne sredine Pljevalja u grejnoj sezoni, kroz realizaciju toplifikacije grada sa Drugim blokom Termoelektrane kao baznim toplotnim izvorom.

Međutim, ovakva projekcija nije potvrđena nijednim zvaničnim dokumentom, posebno kada se ima u vidu da se Elektroprivreda Crne Gore, kao vlasnik postojeće Termoelektrane u Pljevljima, okrenula njenoj ekološkoj rekonstrukciji i u poslednjih godinu i dvije nije preduzimala nikakve efektivne korake u vezi Projekta Drugog bloka.

Program za javne finansije MANS-a
Koordinator Ines Mrdović

Ines Mrdović

Podgorica, 25. januar 2019. godine